

ผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม
ต่อความรู้ พฤติกรรม และทักษะการส่งเสริมพัฒนาการของผู้ดูแลเด็ก
ในตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

The Effectiveness of a Preschool Child Development Promotion Program
Combined with Social Support on Caregivers' Knowledge, Behavior, and Skills
in Chaiburi Subdistrict, Phatthalung Province

ดวงพร มั่งมี¹, ชุตินา เพ็งใหญ่^{1*}, วรัญญา ชุมประเสริฐ², ชัญญานุช เครือหลี¹
Tuangporn Mangmee¹, Chutima Perngyai^{1*}, Warunya Chumprasert², Chanyanuch Kherlee¹

¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก,
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านปากสระ จังหวัดพัทลุง

¹Boromarajonani College of Nursing, Songkhla, Faculty of Nursing, Prabormarajchanok Insititute,

²Banpaksa Subdistrict Health Promoting Hospital, Phatthalung Province

(Received: April 29, 2024; Revised: August 13, 2024; Accepted: August 15, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลเด็กในตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็กที่มีบุตรหลานในช่วงอายุ 2 - 5 ปี จำนวน 44 คน ใช้วิธีจับฉลากอย่างง่ายแบบไม่คืนที่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก แบบสอบถามความรู้ พฤติกรรม และแบบบันทึกประเมินทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแล โดยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความตรงเท่ากับ 0.87 และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .82 และ .87 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ Paired t-test ผลการวิจัย พบว่า

หลังสิ้นสุดโปรแกรม ค่าเฉลี่ยความรู้ พฤติกรรม และทักษะของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามลำดับ ($t = 6.14, p\text{-value} < .001$) ($t = 9.43, p\text{-value} < .001$) ($t = 6.39, p\text{-value} < .001$)

โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมทำให้ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ พฤติกรรม และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนสูงขึ้นหลังการทดลอง ดังนั้นบุคลากรสาธารณสุขควรใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมผู้ดูแลเด็ก โดยแนะนำการใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) และร่วมสนับสนุน ติดตามวางแผน ดูแลอย่างต่อเนื่องให้มากยิ่งขึ้น ทั้งที่ในสถานบริการและในชุมชน

คำสำคัญ: การส่งเสริมพัฒนาการ การสนับสนุนทางสังคม ความรู้และพฤติกรรม โปรแกรมเด็กวัยก่อนเรียน

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: chutima@bcnsk.ac.th)

Abstract

This one-group pretest-posttest quasi-experimental design research study aimed to evaluate the effectiveness of a preschool child development promotion program, combined with social support, on skills, knowledge and behavior of child caregivers in a rural area of Phatthalung Province, Southern Thailand. The sample consisted of 44 caregivers with children aged 2-5 years, selected through simple non-replacement sampling. The data collection tools included the child development promotion program, a questionnaire on knowledge and behavior, and a skill assessment form. These tools were validated by three experts, yielding a content validity index of 0.87. The reliability of the knowledge and behavior questionnaires regarding child development promotion were 0.82 and 0.87, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics, frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and paired t-test.

The research results showed that after completing the program, the average scores for knowledge, behavior, and skills among the sample group were significantly higher than before participating in the program ($t = 6.14, p\text{-value} < .001$), ($t = 9.43, p\text{-value} < .001$), ($t = 6.39, p\text{-value} < .001$). The preschool child development promotion program, combined with social support, led to significant improvements in caregivers' knowledge, behavior, and skills in promoting preschool child development.

Therefore, healthcare personnel should consider using this approach to guide caregivers by recommending the use of the Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) and providing ongoing support, monitoring, and planning both in healthcare facilities and within the community.

Keywords: Development Promotion, Social Support, Knowledge and Behavior, Program, Preschool Child

บทนำ

พัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยที่สำคัญของชีวิตเพราะเป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีพัฒนาการหลายด้าน ก้าวหน้าขึ้นทั้งด้านด้านการเคลื่อนไหว ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ด้านการเข้าใจภาษา ด้านการใช้ภาษา และด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปฏิสนธิจนเข้าสู่ช่วงก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการพัฒนาที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเด็ก โดยเด็กจะมีลักษณะพิเศษกว่าพัฒนาการในช่วงอื่น ๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้านทั้งทางคุณภาพและปริมาณที่เกิดขึ้นอย่างผสมผสานในช่วงเวลาเดียวกัน และสามารถสังเกตเห็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างชัดเจน จะมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางสมอง การใช้ภาษา ทักษะทางสังคม ทางอารมณ์ และการเคลื่อนไหว อีกทั้งพัฒนาการเป็นกระบวนการที่มีการประสานงานพร้อมกันทั้งร่างกายและจิตใจ เพราะฉะนั้นการศึกษาพัฒนาการเด็ก จำเป็นต้องศึกษาพัฒนาการทุกด้านเพื่อให้เด็กได้รับการดูแลตรงกับระดับความสามารถของเด็กแต่ละคน ดังนั้น การพัฒนาและการลงทุนในเด็กวัยก่อนเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญของทุกครอบครัว (National Statistical Office of Thailand, 2023; Black, Walker, Fernald, Andersen, DiGirolamo, Lu, et al., 2017) ซึ่งเด็กที่พัฒนาความสามารถของตนได้อย่างเต็มศักยภาพจะส่งผลต่อการพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ส่วนเด็กที่มีพัฒนาการผิดปกติ ย่อมมีผลต่อการที่จะมีพัฒนาการก้าวหน้าตามวัย เป็นภาระต่อครอบครัวและสังคมได้ (Kue-iad, Chaimay, & Woradet, 2018)

ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขเล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัย ในประเด็นการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการและการเจริญเติบโต การส่งเสริมด้านพัฒนาการเด็กและการเล่น การดูแลสุขภาพช่องปากและฟัน

และด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพที่ดี เติบโต และพัฒนาการทุกด้าน อย่างเหมาะสมกับวัย ในส่วนของการส่งเสริมด้านพัฒนาการนั้น มีนโยบายให้มีการเฝ้าระวังและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual: DSPM) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 (Ministry of Public Health, Department of Mental Health, 2015)

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การประเมินสองส่วน คือเฝ้าระวังพัฒนาการ (Developmental Surveillance) โดยติดตามสังเกต ทดสอบ พฤติกรรมพัฒนาการตามวัย ประเมินพัฒนาการตามช่วงอายุตามระยะตรวจสุขภาพโดยผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่มีบทบาทในการดูแลเด็ก และประเมินพัฒนาการแบบคัดกรอง (Developmental Screening) โดยทดสอบพฤติกรรมพัฒนาการที่ละเอียดขึ้น สำหรับเด็กปฐมวัยทั่วไป เพื่อค้นหากรณีที่อาจจะมีข้อบกพร่อง ประเมินพัฒนาการช่วงอายุ 9, 18, 30, 42 เดือน และเพิ่มการประเมินในช่วง 60 เดือน เมื่อปี พ.ศ. 2562 โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ประเมิน (Ministry of Public Health, Department of Mental Health, 2015) และพบว่าปัจจุบันแม่หลังคลอดจะได้รับการแจกคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทุกคนจากโรงพยาบาล แต่จากการศึกษาต่าง ๆ ยังพบว่าผู้ปกครองบางส่วนยังไม่เคยได้รับคู่มือ DSPM จากทางภาครัฐ เนื่องจากโรงพยาบาลแม่ข่ายไม่ให้ออกแบบมารดาหลังคลอด มารดาที่คลอดที่โรงพยาบาลเอกชนบางรายไม่ได้รับคู่มือ DSPM ในขณะที่ผู้ปกครองที่ได้รับคู่มือมาแล้วนั้น ก็ยังพบว่าส่วนใหญ่ยังไม่เคยใช้คู่มือ DSPM ซึ่งจากหลากหลายสาเหตุ อันได้แก่ ผู้ปกครองต้องทำงานนอกบ้านและจำเป็นต้องฝากเด็กไว้กับปู่ ย่า ตายายและพี่เลี้ยง ซึ่งบุคคลเหล่านี้ล้วนยังไม่เคยได้รับคำแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (Papakang, 2022) จะเห็นได้ว่าคู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็กยังมีปัญหาในส่วนของผู้ปกครองที่ไม่ได้นำมาใช้อย่างจริงจัง ซึ่งคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขคัดกรองและประเมินพัฒนาการเด็กเป็นเพียงบางช่วงอายุเท่านั้น ในขณะที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการในทุกช่วงอายุ ดังนั้นช่วงอายุอื่น ๆ จำเป็นต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ดูแลเด็กซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับบุตรหลานมีส่วนร่วมในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัยไปด้วย ซึ่งครอบครัวเป็นกลไกหลักในการดูแลและส่งเสริมให้มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมวัย (Ketren, 2020; Chung, Fernald, Galasso, Ratsifandrihamanana, & Weber, 2019) ผู้ดูแลเด็กและคนในครอบครัวจำเป็นต้องมีความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พบว่า พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Papakang, 2022) การศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยต่อความรู้และพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของบิดามารดาและผู้ดูแลอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า ภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมการให้ความรู้ การฝึกทักษะ คະណະເລີຍ ความรู้และคະណະເລີຍพฤติกรรมประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของบิดามารดาหรือผู้ดูแลเด็กสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Urharmnuay, Intharangkun Na Ayutthaya, Thipsungwan, Boongla, Kummee, & Narkrow, 2021) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัยได้ หากผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจ โดยได้รับความรู้และฝึกทักษะการสอน จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือบุคลากรทางการแพทย์ การฝึกทักษะให้กับพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูเด็กสามารถประเมินและส่งเสริมพัฒนาการบุตรตามวัย จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย (Ministry of Public Health, Department of Mental Health, 2015; Neocleous, Hepworth, Cavallera, & Gladstone, 2023) โดยใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) ที่กระทรวงสาธารณสุขใช้ประเมินที่มีเนื้อหาครบถ้วนในการฝึกทักษะ เมื่อกลับไปอยู่ที่บ้านได้ การสร้างความตระหนักรู้ในการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการตามวัยให้กับพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูหลัก ประกอบกับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งตามกรอบแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของเฮ้าส์ (House, 1981) ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนด้านข้อมูล (Information Support) 2) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Instrumental Support) 3) การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional Support) และ 4) การสนับสนุนด้านการประเมินค่า (Appraisal Support) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ที่พบว่าการสนับสนุนทางสังคมด้านการให้การช่วยเหลือด้านอารมณ์ โดยเสริมแรงแนะนำพูดคุยให้กำลังใจ

ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ จะสามารถทำให้บุคคลรับรู้ถึงคุณค่าของตน การสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือบุคลากรทางการแพทย์ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารทรัพยากร อารมณ์ และการประเมินค่าจะทำให้ผู้ดูแลเด็กมีความรู้และทักษะในการใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และนำไปใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างเหมาะสมต่อไป

จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีงานตามกระทรวงสาธารณสุข มีการแจกคู่มือคัดกรองพัฒนาการเด็กจากโรงพยาบาลของรัฐ แต่ยังไม่เคยพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ พฤติกรรม และทักษะเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการโดยใช้กรอบแนวคิดการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้และฝึกทักษะการใช้คู่มือ DSPM แก่ผู้ปกครองของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งจะมีวิธีการให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเด็กที่มีลูกหลานในช่วงวัยอายุ 2 - 5 ปี พร้อมทั้งฝึกทักษะและสาธิตย้อนกลับการประเมินให้เหมาะสมกับช่วงวัย และให้ผู้ดูแลเด็กฝึกฝนทักษะต่อเนื่องที่บ้านเป็นระยะเวลา 1 เดือน ติดตามปัญหา อุปสรรค อีกทั้งพูดคุยให้กำลังใจผ่านทางไลน์กลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งจะแตกต่างจากที่ผู้ดูแลเด็กเคยได้รับจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใกล้บ้านที่จะประเมินพัฒนาการเด็กตามช่วงวัยที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องประเมินตามคู่มือ DSPM แต่ไม่ได้มีการฝึกทักษะสาธิตให้ดู ไม่มีการติดตามความต่อเนื่องที่บ้าน หรือแม้แต่การพูดคุยให้กำลังใจในการใช้คู่มือ DSPM ให้สามารถนำความรู้และไปประยุกต์ใช้ในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการลูกหลานได้มากขึ้น หากผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะสามารถประเมินและส่งเสริมพัฒนาการบุตรได้ตามวัย จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์วิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลเด็กในตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

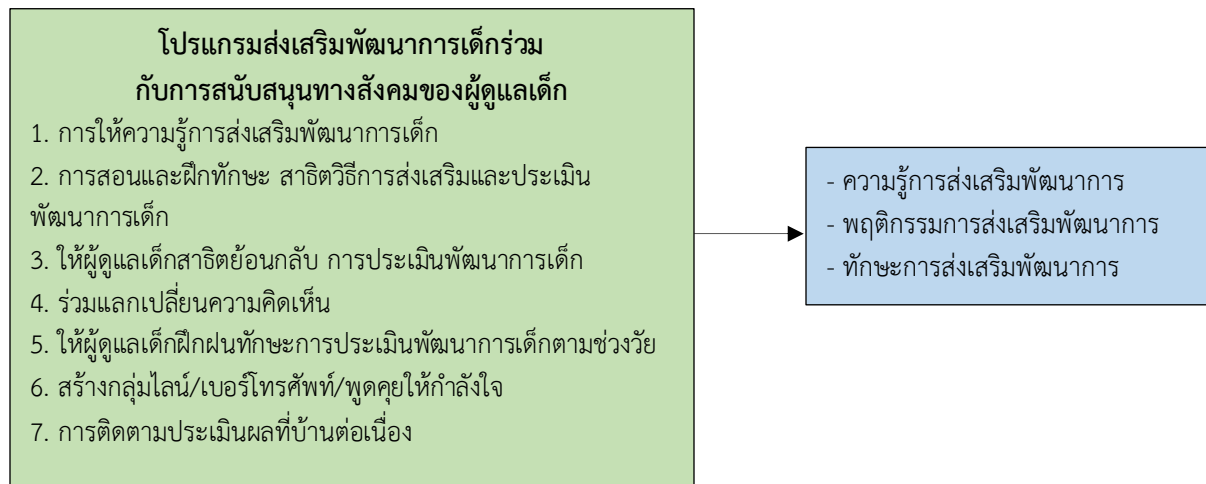
เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้ พฤติกรรม และทักษะของผู้ดูแลระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม

สมมติฐานวิจัย

หลังเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ พฤติกรรม และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยการใช้ความรู้ พฤติกรรม และทักษะ ตามคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Ministry of Public Health, Department of Mental Health, 2015) ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา ด้านการเข้าใจภาษา ด้านการใช้ภาษา และด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม สำหรับการสนับสนุนทางสังคม ใช้แนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของเฮาส์ (House, 1981) ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนด้านข้อมูล คือ 1) การให้ความรู้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามคู่มือและสื่อ DSPM เกี่ยวกับวิธีการประเมินพัฒนาการตามวัย วิธีการฝึกทักษะ วิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และวิธีการบันทึกพัฒนาการเด็ก 2) การสนับสนุนด้านทรัพยากร คือ สนับสนุนคู่มือ (DSPM) อุปกรณ์และสื่อในการส่งเสริมประเมินพัฒนาการเด็ก 3) การสนับสนุนด้านอารมณ์ คือ จัดตั้งกลุ่มไลน์/เบอร์ติดต่อเพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรค ส่งเสริมพูดคุยให้กำลังใจเสริมแรง และ 4) การสนับสนุนด้านการประเมินค่า คือ หลังจากเข้าโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กครบ 1 เดือน ประเมินผลโปรแกรมโดยการวัดความรู้ พฤติกรรมและทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแล (ภาพ 1)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ดูแลเด็กที่มีบุตรหลานในช่วงอายุ 2 - 5 ปี ในตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง มีจำนวนทั้งสิ้น 238 คน

เกณฑ์การคัดเลือกได้แก่ เป็นผู้ดูแลหลักของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ หรือผู้อื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่แต่เป็นผู้ดูแลเด็กเป็นหลัก ที่เด็กอยู่ด้วยกันในครอบครัว ที่มีบุตรที่มีอายุตั้งแต่ 2 - 5 ปี สามารถฟัง สื่อสารภาษาไทยได้เข้าใจ สนทนาพูดคุยได้ เป็นปกติ อ่านออก เขียนได้ สำหรับเกณฑ์การคัดออก ระหว่างการเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้เข้าร่วม มีเหตุทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้ หรือขอยกจากการวิจัยระหว่างการดำเนินโครงการ

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้ดูแลเด็กที่มีบุตรหลานในช่วงอายุ 2 - 5 ปี โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยโปรแกรม G* Power Analysis (Faul, Erdfelder, Lang, & Buchner, 2007) กำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) จากงานวิจัยของ Suwatanasawat, Siriphan, & Srimahunt (2020) เท่ากับ .06 ค่าความคลาดเคลื่อน = .05 และค่าอำนาจในการทดสอบ (Power) = .80 ได้กลุ่มตัวอย่าง 44 คน

การสุ่มตัวอย่างและเก็บสัดส่วนตามเขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในตำบลชัยบุรี มีทั้งหมด 4 แห่ง สุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) กำหนดสัดส่วนแบบไม่คงที่ตามโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่รับผิดชอบ จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) โดยจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลเด็ก แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และแบบบันทึกการประเมินทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแลเด็ก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลเด็ก ประกอบด้วย

1.1 การให้ความรู้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามคู่มือ DSPM เกี่ยวกับวิธีการประเมินพัฒนาการตามวัย วิธีการฝึกทักษะ วิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และวิธีการบันทึกพัฒนาการเด็ก โดยพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ผู้มีประสบการณ์งานคลินิกส่งเสริมพัฒนาการเด็กของโรงพยาบาลพัทลุง

1.2 การสอนและฝึกทักษะ สาธิตวิธีการส่งเสริมและประเมินพัฒนาการเด็กตามคู่มือและสื่อ DSPM

1.3 ให้ผู้ดูแลเด็กสาธิตย้อนกลับ การประเมินพัฒนาการเด็กโดยใช้คู่มือและสื่อ DSPM

- 1.4 ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ
- 1.5 ให้ผู้ดูแลเด็กฝึกฝนทักษะการประเมินพัฒนาการเด็กตามช่วงวัยของบุตรหลานที่บ้านต่อเนื่อง 1 เดือน
- 1.6 สร้างกลุ่มไลน์/เบอร์โทรศัพท์ เพื่อเปิดช่องทางสื่อสารและสอบถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/พูดคุยให้กำลังใจตลอดระยะเวลา 1 เดือนระหว่างกลับไปฝึกทักษะที่บ้าน
- 1.7 การติดตามประเมินผลที่บ้านต่อเนื่อง 1 เดือน และหลังเสร็จสิ้นโปรแกรม
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เก็บข้อมูลโดยให้ผู้ดูแลเด็กอ่านข้อคำถามและตอบแบบสอบถามเองโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่
 - 2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็ก จำนวน 10 ข้อ
 - 2.2 แบบประเมินความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแล โดยผู้วิจัยรวบรวมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและปรับปรุงแบบประเมินความรู้ของ Urharmnuay, Intharangkun Na Ayutthaya, Thipsungwan, Boongla, Kummee, & Narkrow (2021) เป็นแบบวัดความรู้ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ได้แก่ ความรู้ในการประเมินพัฒนาการเด็กตามวัยของผู้ดูแลเด็ก วิธีการฝึกทักษะ วิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และวิธีการบันทึกพัฒนาการเด็ก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบ 2 ตัวเลือกให้เลือกตอบ ถูกหรือผิด
 - 2.3 แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแลเด็ก โดยสร้างจากพฤติกรรมกรรมการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (Ministry of Public Health, Department of Mental Health, 2015) ของผู้ดูแลเด็ก ลักษณะคำตอบเป็นแบบ 2 ตัวเลือกให้เลือกตอบ ไม่เคย และเคย และระบุเคยใช้ให้ระบุจำนวนครั้งที่ส่งเสริมพัฒนาการในหนึ่งเดือน
3. แบบบันทึกการประเมินทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแลเด็ก โดยผู้วิจัยสร้างจากแบบประเมินพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุตามคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Ministry of Public Health, Department of Mental Health, 2015) โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้วัดทักษะ ทั้งสองครั้งก่อน หลังเข้ารับโปรแกรม โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประเมินแต่ละช่วงวัย ตามคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย DSPM ในการประเมินการปฏิบัติทักษะของผู้ดูแลเด็กตามช่วงวัยของเด็กแต่ละคน ให้ผู้ดูแลเป็นคนประเมินลูกหลานของตนเองตามช่วงวัย และผู้วิจัยจะเป็นผู้บันทึกผลการประเมินทักษะเป็น ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน และแปลผลการประเมินทักษะเป็นร้อยละ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ (Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลสาขาการพยาบาลเด็ก จำนวน 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพผู้มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย จำนวน 1 ท่าน และนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการผู้รับผิดชอบงานด้านพัฒนาการเด็กสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบแล้วนำมาหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Valid Index: CVI) ได้ค่าดัชนีความตรงได้เท่ากับ .87 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ
2. ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและแก้ไขปรับปรุงแล้ว มาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง จำนวน 30 คน จากนั้นจึงนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงด้วยวิธีคูเดอร์ริชาร์ดสันในแบบสอบถามส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .82 นอกจากนี้นำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงใช้วิธีครอนบาคแอลฟาในแบบสอบถามส่วนที่ 3 พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2565 – มกราคม 2566

ขั้นตอนการทดลอง

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย ประโยชน์และความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้นเปิดโอกาสให้สอบถามข้อสงสัยการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัย เป็นไปโดยความสมัครใจ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยจะให้เซ็นชื่อยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

2. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ทำแบบสอบถามความรู้และพฤติกรรม การส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแล และผู้วิจัยจะเป็นผู้ประเมินทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแลก่อนเข้าร่วมโปรแกรม (Pre-Test)

ขั้นตอนทดลอง

3. โดยได้รับโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมโดยผู้วิจัย ดำเนินการดังนี้

1.) ผู้วิจัยนัดผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านปากสระ และอธิบายความเป็นมาและความสำคัญของการประเมินและการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนให้แก่ผู้ดูแลเด็กทราบ

สัปดาห์ที่ 1

1. ให้ความรู้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามคู่มือและสื่อ DSPM เกี่ยวกับวิธีการประเมินพัฒนาการตามวัย วิธีการฝึกทักษะ วิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และวิธีการบันทึกพัฒนาการเด็ก โดยพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ผู้มีประสบการณ์งานคลินิกส่งเสริมพัฒนาการเด็กของโรงพยาบาลพัทลุง

2. สอนและสาธิต ฝึกทักษะ วิธีการใช้คู่มือร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้คู่มือ DSPM พร้อมทั้งให้กำลังใจผู้ดูแลเด็ก โดยสนับสนุนคู่มือและสื่อ DSPM แก่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมทุกคนในการฝึกสาธิต

3. ให้ผู้ดูแลเด็กสาธิตย้อนกลับโดยให้ประเมินปฏิบัติแต่ละข้อทักษะตามช่วงวัยของบุตรหลานให้เจ้าหน้าที่ทีมวิจัยและวิทยากรดู

4. สร้างกลุ่มไลน์/เบอร์โทรศัพท์เพื่อเปิดช่องทางการสื่อสารและสอบถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

สัปดาห์ที่ 2 - 3

1. ให้ผู้ดูแลเด็กฝึกฝนทักษะการประเมินพัฒนาการเด็กตามช่วงวัยของบุตรหลานบ้านต่อเนื่องติดต่อประสานผู้วิจัยผ่านไลน์กลุ่ม/เบอร์โทรศัพท์ โดยผู้วิจัยขอสนับสนุนคู่มือ DSPM และสื่อจากโรงพยาบาลพัทลุงและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในตำบลชัยบุรี

2. ระหว่างการฝึกทักษะการประเมินพัฒนาการเด็กที่บ้าน ผู้วิจัยจะสอบถามปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ และพูดคุยให้กำลังใจ

สัปดาห์ที่ 4

1. เมื่อสิ้นสุดระยะเวลา 1 เดือน ร่วมกันสรุปปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมโปรแกรมตลอดระยะเวลา 1 เดือน ระหว่างผู้วิจัย ผู้ดูแลเด็ก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ขั้นหลังการทดลอง

2. ให้ผู้ดูแลเด็กทำแบบประเมิน Post-Test เกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และผู้วิจัยจะเป็นผู้ประเมินทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแลหลังเข้าร่วมโปรแกรม (Post-Test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ประสิทธิภาพของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมต่อความรู้ พฤติกรรม และทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแล ใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ พฤติกรรม และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแลเด็กก่อนหลังเข้าร่วมโปรแกรมโดยใช้สถิติ Paired-t-test และข้อมูลเปรียบเทียบความรู้ พฤติกรรม มีการกระจายแบบปกติซึ่งทดสอบด้วยสถิติ Shapiro-Wilk ได้ค่า $p\text{-value} > .05$

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา เลขที่ EC.NO.SN BCNSK 8/2565 รับรองวันที่ 11 สิงหาคม 2565 – 10 สิงหาคม 2567

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n = 44)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	7	15.90
หญิง	37	84.10
อายุของผู้ปกครอง		
<30 ปี	10	22.73
30 - 39 ปี	17	38.64
40 - 49 ปี	3	6.82
50 - 59 ปี	8	18.18
≥ 60 ปี	6	13.63
<i>M</i> = 41.20 ปี, <i>SD</i> = 13.96; Max = 71 ปี, Min = 16 ปี		
อาชีพ		
รับจ้าง	14	31.80
ทำไร่ ทำนา	9	20.50
ธุรกิจส่วนตัว	7	15.90
รับราชการ	2	4.50
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	12	27.30
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	11	25.00
มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช	19	43.18
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส	4	9.10
ปริญญาตรี	10	22.72
ความสัมพันธ์กับเด็ก		
พ่อแม่	26	59.10
ปู่ย่า ตายาย	18	40.90
การเป็นผู้ดูแลหลักของบุตร/หลาน		
ใช่	44	100.00
รู้จักคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยดี เอส พี เอ็ม (DSPM)		
ไม่รู้จัก	20	45.50
รู้จัก	24	54.50
การได้การแจกคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยดี เอส พี เอ็ม (DSPM)		
ไม่เคย	20	45.50
เคย	24	54.50

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับแจกคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย(DSPM) ท่านเคยได้รับการสอนวิธีการใช้คู่มือ		
ไม่เคย	7	29.17
เคย	17	70.83
จากพยาบาลโรงพยาบาล	17	100.00
การใช้คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยดี เอส พี เอ็ม (DSPM)		
ไม่เคย	33	75.00
เคย	11	25.00

จากตาราง 1 ข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 84.10) อายุตั้งแต่ 16 - 71 ปี อายุ 30 - 39 ปี (ร้อยละ 38.64) อายุเฉลี่ยเท่ากับ 41.20 ปี ($SD = 13.96$) อาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 31.80) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. (ร้อยละ 43.18) ความสัมพันธ์ส่วนใหญ่เป็นพ่อแม่ (ร้อยละ 59.10) เป็นผู้ดูแลหลัก (ร้อยละ 100.00) ส่วนใหญ่รู้จักคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยดี เอส พี เอ็ม (DSPM) (ร้อยละ 54.50) เคยได้รับการแจกคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยดี เอส พี เอ็ม (DSPM) (ร้อยละ 54.50) เคยได้รับการสอนวิธีการใช้คู่มือ (ร้อยละ 70.83) โดยร้อยละ 100 ได้รับการสอนจากพยาบาลโรงพยาบาล แต่กลุ่มตัวอย่างเคยใช้คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยดี เอส พี เอ็ม (DSPM) เพียงร้อยละ 25.00

2. การเปรียบเทียบความรู้ พฤติกรรม และทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังสิ้นสุดโปรแกรม

ตาราง 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ พฤติกรรม และทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังสิ้นสุดโปรแกรม

ผลลัพธ์	ก่อน		หลัง		t	p-value (1-tailed)
	M	SD	M	SD		
ความรู้	8.48	1.17	9.90	1.43	6.14	<.001
พฤติกรรม	1.49	0.86	2.62	0.51	9.43	<.001
ทักษะ	72.46	24.48	90.68	11.69	6.39	<.001

จากตาราง 2 พบว่า หลังสิ้นสุดโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแลเด็ก ค่าเฉลี่ยความรู้ พฤติกรรม และทักษะของผู้ดูแลสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ ($t = 6.14, p\text{-value} < .001$; $t = 9.43, p\text{-value} < .001$; $t = 6.39, p\text{-value} < .001$)

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ พบว่า หลังสิ้นสุดโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแลเด็ก ค่าเฉลี่ยความรู้ พฤติกรรม และทักษะของผู้ดูแลเด็กสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่าโปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมที่ดี ขั้นตอนและวิธีการในโปรแกรมที่ประกอบด้วยการเล่นสนทนทางสังคม ของเฮาส์ (House, 1981) ได้แก่ การสนทนด้านข้อมูลความรู้ ผ่านการสอนการสาธิตย้อนกลับ การฝึกทักษะให้ผู้ดูแลสามารถนำไปฝึกที่บ้านได้ การสนทนด้านทรัพยากร ได้แก่ การแจกคู่มือ DSPM ให้ไปศึกษาที่บ้าน การใช้ สื่ออุปกรณ์ในการฝึกประเมินพัฒนาการตามคู่มือของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งถือเป็นคู่มือที่ดีและมีประโยชน์ ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มตัวอย่างรู้จักคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) เพียงร้อยละ 54.50 ซึ่งอาจจะส่งผลต่อความรู้ พฤติกรรม และทักษะก่อนเข้าร่วมโปรแกรม แต่เมื่อได้รับ

การพัฒนาโดยการสนับสนุนข้อมูลความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ การอธิบายชี้แจงทำความเข้าใจประโยชน์ของการใช้คู่มือ การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (DSPM) ประโยชน์ของการฝึกทักษะ และทำความเข้าใจให้ผู้ดูแลลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจยิ่งขึ้น โดยการติดตามดูแลต่อเนื่องผ่านกลุ่มไลน์และเบอร์โทรศัพท์ ตลอดระยะเวลา 1 เดือน ถือเป็นการสนับสนุนด้านอารมณ์ และการสนับสนุนด้านการประเมินค่าพบว่า มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เกิดการสนับสนุนข้อมูลซึ่งกันและกันระหว่างผู้ดูแลด้วยกัน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทำให้ผู้ดูแลมีความรู้เพิ่ม ขึ้น มีการชื่นชมให้กำลังใจ การติดตามต่อเนื่องเป็นแรงกระตุ้นในการปฏิบัติ ฝึกทักษะเพิ่มมากขึ้น และเกิดทักษะ การปฏิบัติที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งหากผู้ดูแลมีความรู้ มีพฤติกรรม และทักษะ การส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้องก็จะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย เช่น กรณีพบเด็กสงสัย พัฒนาการล่าช้า ผู้ดูแลเด็กจะแจ้งเบื้องต้นโดยการปรึกษา สอบถามในกลุ่มไลน์หรือเบอร์โทรติดต่อที่เกิดจาก การสนับสนุนของกลุ่ม หรือปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมกลุ่ม การดูแลที่ใกล้ชิดขึ้น ทำให้สามารถเข้าถึงบริการได้ดีขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (House, 1981) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นสิ่งที่ผู้รับได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในด้านความช่วยเหลือทางด้านข้อมูล ข่าวสาร วัตถุประสงค์ หรือการสนับสนุนทางด้านจิตใจจากผู้ให้การสนับสนุน ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มคน และเป็นผลให้ผู้รับ ได้ปฏิบัติหรือแสดงออกทางพฤติกรรมไปในทางที่ผู้รับต้องการในที่นี้หมายถึงการมีสุขภาพดี สอดคล้องกับการศึกษา ผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยต่อความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของบิดามารดา และผู้ดูแลอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า ภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมการให้ความรู้ การฝึกทักษะ คะแนนเฉลี่ย ความรู้และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของบิดามารดาหรือผู้ดูแลเด็กสูงกว่า ก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Urharnnuay, Intharangkun Na Ayutthaya, Thipsungwan, Boongla, Kummee, & Narkrow, 2021) และสอดคล้องกับการศึกษาผลของการฝึกทักษะในการเฝ้าระวังและส่งเสริม พัฒนาการบุตรของมารดาหลังคลอด หรือผู้เลี้ยงดูหลักในประเทศไทย พบว่า มารดาหลังคลอด หรือผู้เลี้ยงดูหลัก มีพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการสอนสาธิตและฝึกปฏิบัติ ของพยาบาลในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM ให้กับมารดาหลังคลอดหรือผู้เลี้ยงดูหลัก เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นให้มารดาหรือผู้เลี้ยงดูหลักได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้และคุ้นชินก่อนที่จะนำไปใช้เมื่อกลับบ้าน เป็นการฝึกจากประสบการณ์ที่เห็นประจักษ์ชัดด้วยตนเอง (Ministry of Public Health, Department of Mental Health, 2020)

การนำผลงานวิจัยไปใช้

บุคลากรและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถใช้โปรแกรมในการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการร่วมส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยแนะนำการใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) แก่ผู้ดูแลเด็ก ในการส่งเสริมพัฒนาการและร่วมติดตามวางแผน ดูแลอย่างต่อเนื่องให้มากยิ่งขึ้น ทั้งในสถานบริการและในชุมชน และอีกทั้งทุกภาคส่วนในชุมชนควรร่วมกันวางแผนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงอายุของเด็ก ปฐมวัย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาว่าผลของโปรแกรมมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กหรือไม่อย่างไร
2. ควรมีการศึกษาต่อเนื่องในระยะยาวเพื่อดูระดับ IQ เมื่อเด็กเข้าสู่วัยเรียน

References

- Black, M., Walker, P., Fernald, H., Andersen, T., DiGirolamo, M., Lu, C., et al. (2017). Early Childhood Development Coming of Age: Science through the Life Course. *The Lancet*, 389,77-90. doi:10.1016/s0140-6736(16)31389-7.
- Chung, O., Fernald, H., Galasso, E., Ratsifandrihamanana, L. & Weber, M. (2019) Caregiver perceptions of child development in rural Madagascar: a crosssectional study. *BioMed Central Public Health*, 19(1256), 1-12.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39, 175-191.
- House, J. S. (1981). *Work stress and social support*. Rading Mass: Addison –Wesley.
- Ketren, P. (2020). Health literacy situation of child rearing among preschoolers of primary caregiver: 4 case study. *Journal of Health Promotion and Environment*, 43(2), 45-58. (in Thai)
- Kue-iad, N., Chaimay, B., & Woradet, S. (2018). Early Childhood Development among Thai Children Aged Under 5 Years: A Literature Review. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*. 5(1), 281-296. (in Thai)
- Ministry of Public Health, Department of Mental Health. (2020). *The Effect of Coaching Surveillance Skills and Promoting Child Development of Postpartum Mothers or Primary Caregivers in Thailand*. Nonthaburi: Ministry of Public Health.
- Ministry of Public Health, Department of Mental Health. (2015). *Annual Report of the Department of Mental Health, 2015. Division of Planning, Department of Mental Health*. Nonthaburi: Ministry of Public Health. (in Thai)
- Ministry of Public Health, Department of Mental Health. (2015). *Development and Promotion of Early Childhood Development*. Chiang Mai: Rajanagarindra Institute of Child Development. (in Thai)
- National Statistical Office of Thailand. 2023. *Thailand Multiple Indicator Cluster Survey 2022*, Survey Findings Report. Bangkok: National Statistical Office of Thailand.
- Neocleous. M., Hepworth K., Cavallera. V., & Gladstone. M. (2023). Training packages for the use of child development tools in low/middle-income countries: a review. *Archives of Disease in Childhood*, 108, 103–107. doi:10.1136/archdischild-2022-323814
- Papakang, S. (2022). The Roles of Parents in child development assessment according to the DSPM Manual. *Mahasarakham Hospital Journal*. 19(2). 176-185. (in Thai)
- Suwatanasawat, W., Siriphan, K., & Srimahunt, K. (2020). The Developmental Promotion Using the LearningActivities Program: Preschool Development Center, Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi. *Journal of Prachomklao College of Nursing, Phetchaburi Province*, 3(2), 121-132. (in Thai)
- Urharmnuay, M., Intharangkun Na Ayutthaya, A., Thipsungwan, K., Boongla, P., Kummee, S., & Narkrow, K. (2021). The Effects of Early Childhood Development Promotion Program on knowledge and Promotion Behaviors on Child Development of Parents and Caregivers in Mueang District, Lampang Province. *APHEIT Journal of Nursing and Health*, 3(1), 48-63. (in Thai)